

①

לְדַרְתֵיכֶם וְעִשָּׂה אִשָּׁה רִיתִינִיחַ
 לִיהוֹה בְּאִשֶּׁר תַּעֲשׂוּ בֵּן יַעֲשֶׂה:
 טו תִּקְהַל חֲקָה אַחַת לָכֶם וּלְגַר הַגֵּר
 חֲקַת עוֹלָם לְדַרְתֵיכֶם כָּכֶם בְּגַר יִהְיֶה
 לִפְנֵי יְהוָה: טז תּוֹרָה אַחַת וּמִשְׁפָּט
 אֶחָד יִהְיֶה לָכֶם וּלְגַר הַגֵּר אִתְּכֶם: פ
 ששׁ זי וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: →
 יח דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
 בְּבֹאֲכֶם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי מְבִיא
 אֲתֶכֶם שָׁמָּה: יט וְהָיָה בְּאֲכַלְכֶם מִלֶּחֶם
 הָאָרֶץ תִּרְיֹמוּ תְרוּמָה לַיהוָה:
 כ רֵאשִׁית עֲרֹסְתֶכֶם חֲלֵה תִרְיֹמוּ

ויעבר קרבן ומתקבל ברעוא
 קדם יי קמא די תעפרון בן
 יעבר: טו קהל חקה אחר חר קבון
 ולגורא דיתגר קים עם
 קדריבון פותבון פגורא יהי
 קדם יי: טז אורחא חדא ודינא
 חר יהי קבון ולגורא דיתגר
 עמבון: יז ומליל יי עם משה
 למימר: יח מלל עם בני ישראל
 ותימר קהון במעלבון קארעא די
 אנא מעל יתבון קתמן: יט ויהי
 במיבבון מתקמא דארעא
 תפרשון אפרשותא קדם יי:
 כ ריש אצותבון סתא תפרשון

חחא
 פילא
 ומרא
 קרבן
 קבון
 קרא
 עזא:
 קבון
 פל
 ארין
 יעוא
 מבון
 יכון

ייח.
 חינו
 שח.
 ושה
 ויוס
 ספר
 שו.
 מות

ד זה
 ח לו
 ואס
 שס
 לאן
 קטן,
 זכר
 שלח
 אין
 זחד,
 קיס
 פי
 גנת
 אס

לקט בהיר

רש"י

טו) ר"ל אין פירושו כמשמעו הפשוט שמדמה ב' הדברים זה לזה שחכם כגר וגר חכם, שהלא לא אמר שום דבר כגר שנלמד האורח ממנו, לזה אמר שאלת כ"ף ממיכת כגר פירושו כן הגר, ולפי"ו מיותר הוא שהיה לו לומר כס הגר, לזה הביא ראיות שכן דרך ולשון העברי, שהגם שאינו מדמה רק דבר אחד אעפ"כ אמר ב' פעמים כ"ף, שאין לשון הכתוב לדמות גן ה' לארץ מצרים רק מצרים לגן ה', וכן יהושפט כוונתו היה לומר שבדאי אלך עמך במלחמה אני ועמי וקוסי כי הגוגע כך כאלו נגע ב', א"כ היל"ל אחת כמוני עמך כעמי (נח"י), וכדי שלא יהיה לך זה סתירה למה שפירש רבינו שם בפסוק כגן ה' עיי"ש מה שפירשנו בזה: טז) צבואכס משמע מיד צבואכס לא כן כי תבאו (ג"א): יז) אפשר שכיון רבינו בזה שלא מיד כשנכנסו אכלו מלחמה, שהם עלו מן הירדן בעשור לחדש ניסן ולא אכלו מעבור הארץ (מתבואה חדשה) רק בע"ז בו אחר הקצבת העומר (מ"ל), עוד אפשר הכוונה שדוקא מלקמה, אבל לחם שנאפה בח"ל פטור מחלה דאורייתא (נח"י): יח) מלשון לשה כשתערבו מים עם קמח, לא כשתלושו מן המחוצה, ור"ל שדוקא אחר הלישה, אבל הפריש חלה מן הקמח אין חלמו חלה (נח"י): יט) זה ילא מכינוי של עריסותיכס שפירשו עיסה שלכס, ולדור המדבר מדבר אובלי הקן, כלומר שיעור הקן שהיה עומר וכתיב (שמות ט"ז ל"ו) והעומר האפה היא, והאפה ג' סאין, וסאה ששה קבין, והקב ד' לוגין, והלוג ששה זינים, א"כ האפה תל"ב זינים, ועשיריתו מ"ג וחומש (רא"ם): כ) שהרי

מספרם של נסכים: טו) ככם כגר. כמוחכם כן גר"י, וכן דרך לשון עברית, (נח"י י"ג) כגן ה' כארץ מצרים, כן ארץ מצרים, כמוני כמוך כעמי כעמך (נח"י כ"ב ד): יח) בבאכס אל הארץ. משונה ביאה זו מכל ביאות שבחורה, שבכולם נאמר כי תבא כי תבאו לפיכך כולן למדות זו מזו, וכיון שפרע לך (ככתוב) בלחם מהן (דברים י"ז י"ד) שאינה אלא לאחר ירובה וישובה אף כולן כן, אבל זו נאמר צה צבואכס"י משנכנסו צה ואכלו מלקמה"י נתחייבו בלחם (ספרי): כ) ראשית ערסותכס. כשתלושו"י כדי עיסותיכס* שחכם רגילין ללוש במדבר"י, וכמה היא (שמות ע"ג י"ח) וימודו בעומר עומר לגלגולת (ושיעורו מ"ג זינים וחומש זינה) (שירובין פ"ג) תרימו מראשיתה, כלומר קודם שחבלו ממנה"י ראשית חלקה* חלה אחת (ממנה) תרימו תרומה לשם ה': חלה. טורטי"ל בלע"ז:

שינוי נוסחאות עיסותכס. חלקה.

זיני ה"ל חלב טו
 (בזמן צינור 16)

5

ספר

חלת לחם

כולל דיני חלה הנוהגים בזמן הזה, כל אחד על מכונו בדרך קצרה בשפה ברורה, ומכיב לו ביאור רחב ומספיק, ידיו רב לו בים התלמוד והפוסקים, מקום מוצא כל דין להלכה ולמעשה בטעמים מספיקים, וביסודות חזקים כראי מוצקים ונקרא בשם

שירי ברכה

חיברתיו אנכי הצעיר והדל באלפי

שמחה יואל בן ר' ישעיהו הכהן זלה"ה

בעהמ"ח ספר מי השלוח על הל' מקוואות

רובץ תחת משא עם ה' עבודת הקודש בכמה מקומות
וכעת בתוך עמו חונה בקריה נאמנה בק"ק אוסטציא

נדפס פה ק"ק לבוב

שנת לחם לבב אנוש יסעד לפ"ס

נדפס פעם הראשון בחיי המחבר בשנת תרי"ג. ועתה נתחדש אורו פעם שנית בהוצאה חדשה ומפוארת, בסידור מחדש כל הספר באותיות מאירות עינים, בתיקון השגיאות והמעויות, ערוך ומסודר עם מקורות ציונים והערות

בהוצאת

מכון להוראה

פה ברובלין יע"א
שנת תשנ"ח לפ"ס

חלת לחם סימן ד

השניה לא יוכל לאפות כאשר מצוה ונלע"ד דבר נכון ליכול לעשות עיסה פחות מכשיעור וא"כ עיסה זו פשיטא ליכול לאפות דהא לא נחתיבה כלל בחלה ויכול לחלה כולה ואחר האפיה אז יכול לנרפה אל הלחם מעיסה ראשונה ולהפריש ממנה על זו וא"כ כיון דאיכא תקנתא להפריש ממקום אחר ולאכול העיסה כולה אי"כ מותר לאפותה כמו גבי עיסה כלבים היכי דאפשר לפייסן ואמנם כל זה אי נימא דלר"א הסל מצרפן לאחר אפי' שפיר נוכל לאפות אמנם בן צמירא דאוסר לאפות נוכל לומר דס"ל דלא מהני צירוף סל לאחר אפיה ומעמה עלו דברי הרי"ף כהוגן כיון דפסקינן כאלדך דרבי אליעזר דהסל מצרפן אי"כ ממילא ק"ל כהך דר' אליעזר דהא

ומפריש החלה מן הפת (ח) שנאמר והיה באכלכם מלחם הארץ מלמד שהוא מפריש מן האפוי והוא הדין לכל הכלים שמצרפין:

ג הניח הכפרות על (ט) טבלא פשוטה שאין לה שפה הרי זה ספק אם מצרף לחלה חלבך בחלה הדין שהוא מדרבנן אינו חייב להפריש עד שיצרף אותה כלי שיש לו תוך ומטעם זה ביארו הפוסקים שכל הרוצה לצרף בכלי יזהר (י) שלא יצא

לדעתו דברי הרמב"ם נכחו כיון דעיקר הילפותא דילפינן מקרא למשכחת שיחתייב בחלה אחר האפיה והנה ר"א ס"ל דהסבדא נוחתת יותר שהכלי מצרף מה שבחכו דלמיניו בדוכתי אחרני שהכלי מצרף כמ"ש לעיל וע"כ מוקי הילפותא דקרא על צירוף הכלי וע"ז נאמר דמצרף לאחר אפיה ור' יהושע ס"ל דהסבדא נוחתת יותר דהתנור מצרף לפי שאז נעשה לחם ומוקי הילפותא על מה שהסבדא נוחתת יותר דהיינו על צירוף תנור ומעמה נכחו מאד דברי הרמב"ם דאי ס"ד דר"א ס"ל דהתנור ג"כ מצרף אי"כ מגין לי דהסל מצרף דהא איכא לאוקמי הקרא דוהיה באכלכם מלחם הארץ על צירוף תנור וא"כ מנ"ל צירוף סל אלא ודאי ר"א פשיטא ליה

דאין התנור מצרף ומוכרח לאוקמי הקרא על צירוף סל ולדעתו רשב"ג דס"ל ככרות של צבל שנושכות זו בזו מצטרפת קאי ג"כ על זה וס"ל דהקרא דוהיה באכלכם מלחם הארץ קאי על ככרות הנושכות בתנור ופצרתו הוא כמו דמיינו בריש מס' עבול יום ופסקה הרמב"ם בפ"ח מה"ל טומאות אוכלין ו"ל חלות או ככרים שכן הן נושכות זו בזו או שאפה חלה על גבי חלה בתנור ועדיין לא קרמו פניה ונגע עבול יום באחת מהן לא פסל אלא החלה שנגע בה וכו' או שאפה חלה על גבי חלה ונשכו וקרמו בתנור וכו' הרי אלו חיבור בטבול יום עכ"ל הרי דאם נשכו וגם קרמו פניה בתנור חשיבי חיבור וה"ג ס"ל לרשב"ג כאן דהקרא דמלחם קאי

על נשכו וקרמו בתנור והוא דבר נכון לענ"ד ואי"ה יצוהר: (ט) טבלא פשוטה וכו'. בפסחים דף מ"ח צעי ר' ירמיה טבלא שאין לה לבזיזין מהו תוך כלי צעינן והא ליכא או דלמא איד כלי צעינן והא איכא חיקו ע"כ וכחז הרמב"ם והטור דבחלה של דבריהם אזלין לקולא ואינה מחייבת עד שיצרף אותה כלי שיש בו תוך: (י) שלא יצא כבר שלם וכו'. כ"כ הב"י דמשמע ליה הכי דוקא כבר שלם אבל יא מקנתו אין לחוש והש"ך בסק"ד הביא בשם הב"ח שחולק בזה וכפי הנראה סוגית הפוסקים דלא כוותיה ועי' בט"ו סק"ב שהביא סמך לדברי הב"י ולדעתו נראה ג"כ להביא סמך לזה מהא דאיתא ברמב"ם פרק י"א מה"ל פסולי המוקדשין הל' כ"ב ח"ל היה הכלי חלוק במחיה מלמעלה ומעורב מלמטה קומץ ממנה וכחז הב"ח דמקורו מהא דאיתא במנחות והרים ממנו מן המחובר וכו' ומסיק שם דכגון עריבת התרנגולים היינו שהוא חלוק מלמעלה ומעורב מלמטה ולהאי קרי כלי אחד וכשר ע"ש הרי היכי דמעורב מלמטה אפי' חלוק מלמעלה שפיר דמי וא"כ ה"ג אעפ"י שמלמעלה הוא אינו באידי המחילות מ"מ כיון שלמטה מחובר בכל חשבו מחובר והיא ראייה נכונה לענ"ד

דהא חליא כדלחייבנא ומיושב נמי קושיא הרא"ש דע"כ מוכח דצעינן צירוף מעיסה אחרת שלא נילושה עמה יחד כמ"ש והוא דבר נכון ומהו יש לנו ראייה למ"ש דהיכי דעיסה שאין בה שיעור מצטרפת בכל לעיסה שיש בה שיעור מהני להפריש מקטנה על הגדולה: (ח) שנאמר והיה באכלכם וכו'. ולכאורה לא הנתי למה לי קרא שהוא מפריש מן האפוי על זה אטו בתרומה ומעשר לא אמרו כן והרי מיינו כמה פעמים שמפרישין תרומה ומעשר מן הפת וכל הש"ס מלא מזה ואציג לדוגמא דמאי פ"ה מ"ד הלוקח מן הפלטר מעשר מכל טפוס וטפוס ופירשו שם פלטר הלוקח מן הנחמתיים ככרות וכו' ושם מ"ה העני שנחנו לו פרוקות פת או פלחי דבילה מעשר מכל אחד ואחד ועוד אטו ס"ד דלאחר אפיה נפטר מן החלה ומאי הוא זה דנקט הרמב"ם מלמד שהוא מפריש מן האפוי והנה המקרא הזה הביאו הרי"ף בפ' אלו עוצרין ומסתמא הוא צרייתא ויש להצין דמאי ענין זה לצירוף סל אמנם הרי"ן כתב בזה דבר נכון ו"ל אלמא חזינן דזמנין דלא מחייב בעיסה ומחייב בחר הכי דהוי לחם והיינו ע"י צירוף סל עכ"ד וכונתו דמשמע מקרא דוהיה באכלכם מלחם דאז הוא מתחיל החיוב והאיך משכחת לה והלא כתיב ראשית עריסותיכם ומחויב להפריש צעודה עיסה אלא ע"כ דמשכחת בלא היה מתחילה שיעור ואחר האפיה נשלם השיעור ולא משכחת אלא ע"י צירוף סל"ט ובהו עמדתי על דעת הרמב"ם שכחז ואין התנור מצרף לחלה ועי' בכ"מ שחמה עליו הרשב"א דהא צברייתא דפסחים דף מ"ח ע"ב תניא ר"א אומר הסל מצרפן ר' יהושע אומר תנור מצרפן רשב"ג אומר ככרות של צבל שנושכות זו בזו מצטרפות וכחז הרשב"א ח"ל אפשר היה לומר דר' יהושע תנור ולא סל קאמר ור"א אפי' הסל מצרף וכ"ש התנור ולפיכך פסק שם דהוי ספק אם התנור מצרף וגם הרמב"ן בה"ל חלה פסק דתנור ג"כ מצרף: ואמנם

ע"י שו"ת ארץ צבי סי' מ"ט דף נ"ח בהערה. מנחת שלמה סי' ס"ח.

ודעים. הלכות נכורים פ"ו

הדרב"ו (פכ"ז)

הדרב"ו (פכ"ז)

מן אסור לארבע וכו'. וירושלמי רבי' דמלה (הלכה ה') הלא אמרנו שאסור לארבע ולשמו עימו קבין: והבבלי שיהיה חלה כשיש בו: משנה פ"ד דמלה (משנה ד) ומכאן: עשה עיפה פחותה מבשיעור ואפאה וכו'. משנה פ"ב דמלה (משנה ד) העושה עיקמו קבין ונגשו לו בזה פטורים מן הכלה עד שיטורו ר"ח אומר חף הכהה ועמן לכל הכל מלרין בלה ואוסקתה הלכה כחומיה כמיהה כמיהה (דף מ"ח) וכו' דרבי (דף ה').

כעו והוא ז"ל קדקק השמטין ומלא שיעור העיסה מק"ד דרבי'ם תקומה מלרס והם שבע חוקיות והיא נמשקת ירושלים אבל נראה שהקמם של ירושלים היא יומר כבה מל מלרס משע ולעולם יר"ח לנאר שאלו עשה העיסה פחות משיעור זה כדי שלא יהיה נכרה לנעלה דמחולא מלה פחות מכשיעור לא עשה כלום ואם תיך דוק לא נכרה (לעלה):

למקל וכל אלה נועלה מעט למעט כה עיפה והא מתקין לא עבדין רבי יוחנן ועבדין כר"ל ו פ"א א שתי עיפות שיש בהוהוהו וכו'. משנה כה אפי' כן ממין אחר פטורים:

הלחה בכל מקום: מן אסור לאדם לעשות עיסתו פחות פחות מבשיעור כדי לפושה מן החלה. והבבלי שיהיה חלה מעיסה שהיא פחותה מבשיעור לא עשה כלום והרי היא חולין כשהיה. עשה עיסה פחותה מבשיעור ואפאה ונתן הפת לסל: והוא ראה פת אחרת ונתן לסל אם נחבקץ בכל שיעור והכל מצרף לחלה ובבבלי החלה מן הפת. שנאמר והיה באכלכם מלחם הארץ מלמד שהוא מפרשי מן האפיו. ואין החנו מוצרין לחלה: וז"ל היו הככרות ושכבות זו בזו ונחבקץ מן הכל שיעור חלה חיובין בחלה א"פ שאינו בכל. אפה מעט ממש וקבץ הכל על לוח שאין לו חוץ הרי זה ספק. ואם חלה של דבריהם היא אינו חיוב להפריש ער שיצרה אותו כלי שיש לו חוץ: וכן קמה שלא ארזו אלא של שכובין שלו. והואיל ויש בכל הקמה עומד חיוב בחלה. אבל אם נטל המורסן מן הקמה והוא השלים שיעור העיסה בעורסן לעשותה שאור לחלקה חיבת בחלה. שאם לא חמבר יעשה פת. אב"ל העושה עיסה לחלקה בכפ פטורה: נשים

מנה עיפה פחותה מבשיעור וכו'. משנה פ"ג העושה עיקמו קבין ונגשו לו בזה פטורים מן הכלה עד שיטורו ר"ח אומר חף הכהה ועמן לכל הכל מלרין בלה ואוסקתה הלכה כחומיה כמיהה כמיהה (דף מ"ח) וכו' דרבי (דף ה').

למקל וכל אלה נועלה מעט למעט כה עיפה והא מתקין לא עבדין רבי יוחנן ועבדין כר"ל ו פ"א א שתי עיפות שיש בהוהוהו וכו'. משנה כה אפי' כן ממין אחר פטורים:

ההפ"א פסקין מלה על' כהה ח"ל העושה עיסמו קבין ונגשו לו בזה פטורים מן הכלה עד שיטורו ר"ח אומר חף הכהה ועמן לכל הכל מלרין בלה ואוסקתה הלכה כחומיה כמיהה כמיהה (דף מ"ח) וכו' דרבי (דף ה').

ההפ"א פסקין מלה על' כהה ח"ל העושה עיסמו קבין ונגשו לו בזה פטורים מן הכלה עד שיטורו ר"ח אומר חף הכהה ועמן לכל הכל מלרין בלה ואוסקתה הלכה כחומיה כמיהה כמיהה (דף מ"ח) וכו' דרבי (דף ה').

ההפ"א פסקין מלה על' כהה ח"ל העושה עיסמו קבין ונגשו לו בזה פטורים מן הכלה עד שיטורו ר"ח אומר חף הכהה ועמן לכל הכל מלרין בלה ואוסקתה הלכה כחומיה כמיהה כמיהה (דף מ"ח) וכו' דרבי (דף ה').

לעבור ואפי' עשה ומה היה חייב עיף אחר נכרה וכו'. משנה פ"ד דמלה (משנה ד) ומכאן: עשה עיפה פחותה מבשיעור ואפאה וכו'. משנה פ"ב דמלה (משנה ד) העושה עיקמו קבין ונגשו לו בזה פטורים מן הכלה עד שיטורו ר"ח אומר חף הכהה ועמן לכל הכל מלרין בלה ואוסקתה הלכה כחומיה כמיהה כמיהה (דף מ"ח) וכו' דרבי (דף ה').

לעבור ואפי' עשה ומה היה חייב עיף אחר נכרה וכו'. משנה פ"ד דמלה (משנה ד) ומכאן: עשה עיפה פחותה מבשיעור ואפאה וכו'. משנה פ"ב דמלה (משנה ד) העושה עיקמו קבין ונגשו לו בזה פטורים מן הכלה עד שיטורו ר"ח אומר חף הכהה ועמן לכל הכל מלרין בלה ואוסקתה הלכה כחומיה כמיהה כמיהה (דף מ"ח) וכו' דרבי (דף ה').

לעבור ואפי' עשה ומה היה חייב עיף אחר נכרה וכו'. משנה פ"ד דמלה (משנה ד) ומכאן: עשה עיפה פחותה מבשיעור ואפאה וכו'. משנה פ"ב דמלה (משנה ד) העושה עיקמו קבין ונגשו לו בזה פטורים מן הכלה עד שיטורו ר"ח אומר חף הכהה ועמן לכל הכל מלרין בלה ואוסקתה הלכה כחומיה כמיהה כמיהה (דף מ"ח) וכו' דרבי (דף ה').

ההפ"א פסקין מלה על' כהה ח"ל העושה עיסמו קבין ונגשו לו בזה פטורים מן הכלה עד שיטורו ר"ח אומר חף הכהה ועמן לכל הכל מלרין בלה ואוסקתה הלכה כחומיה כמיהה כמיהה (דף מ"ח) וכו' דרבי (דף ה').

ההפ"א פסקין מלה על' כהה ח"ל העושה עיסמו קבין ונגשו לו בזה פטורים מן הכלה עד שיטורו ר"ח אומר חף הכהה ועמן לכל הכל מלרין בלה ואוסקתה הלכה כחומיה כמיהה כמיהה (דף מ"ח) וכו' דרבי (דף ה').

ההפ"א פסקין מלה על' כהה ח"ל העושה עיסמו קבין ונגשו לו בזה פטורים מן הכלה עד שיטורו ר"ח אומר חף הכהה ועמן לכל הכל מלרין בלה ואוסקתה הלכה כחומיה כמיהה כמיהה (דף מ"ח) וכו' דרבי (דף ה').

ההפ"א פסקין מלה על' כהה ח"ל העושה עיסמו קבין ונגשו לו בזה פטורים מן הכלה עד שיטורו ר"ח אומר חף הכהה ועמן לכל הכל מלרין בלה ואוסקתה הלכה כחומיה כמיהה כמיהה (דף מ"ח) וכו' דרבי (דף ה').

ההפ"א פסקין מלה על' כהה ח"ל העושה עיסמו קבין ונגשו לו בזה פטורים מן הכלה עד שיטורו ר"ח אומר חף הכהה ועמן לכל הכל מלרין בלה ואוסקתה הלכה כחומיה כמיהה כמיהה (דף מ"ח) וכו' דרבי (דף ה').

ההפ"א פסקין מלה על' כהה ח"ל העושה עיסמו קבין ונגשו לו בזה פטורים מן הכלה עד שיטורו ר"ח אומר חף הכהה ועמן לכל הכל מלרין בלה ואוסקתה הלכה כחומיה כמיהה כמיהה (דף מ"ח) וכו' דרבי (דף ה').

ספר

עמודי גולה

הם שבועה עמודי עולם

אשר חצב ויסד יסודתו כהררי קדש מרנא ורבנא
רשכבה"ג רבנו יצחק מקורביל בעל התוספות

אשר נקרא בשם

ספר מצות קמץ

ועליו

הגהות מרנא ורבנא רשכבה"ג רבנו פרץ בעל התוספות

יוצא לאור עפ"י נוסחת מהדורת קרימונה שט"ז
באותיות מאירות עינים בתוספת תיקונים
ושינויי נוסחאות, פיסוק, פתיחת ראשי-תיבות, והשלמת משפטים
שהושמטו ע"י ה"צנזורה".

לא תפרדה וערפתו, כיצד (בכורות י"ג) עורפו בקופיץ ומאחוריו.

רמד (רמה)

רמב"ם הלכות בכורים פ"א, סמ"ג עשין סימן קמ"ד, טור יו"ד סימן ש"ה.

לפדות בכור אדם, דכתיב (שמות י"ג) וכל בכור אדם בבניך תפדה. וצריך לפדותו (קדושין ג"ע י"ט נכור דף מ"ט) ביום שלשים ואחד, ואם פדאו ביום שלשים או קודם אינו פדוי, אך אם אמר לאחר שלשים יום יהיה הפדיון שלך, הוא פדוי ואפילו נתאכלו המעות, (ש"ע ו"א דל"ט אין המעות קיימים או שהמזין לאט מוך ל' אפי' נדיענד אין ענו פדוי ועוב להממיר לחזור ולפדותו), ואם מת הבן (שם) בתוך שלשים יחזיר הכהן המעות וגם ביום שלשים (הקומץ ל"ו וצ"ק י"ב), [אין אפילו לא מת רק שנולדו בו סימני טריפות. ואם מת לאחר שלשים פי' קודם פדייה, אפילו הכי צריך האב לתת חמשה סלעים, ושמא אז אינו מברך שהחיינו. ובכל פורים (יש נכור כ"א ספרי י"ט) חוץ מעבדים ושטרות וקרקעות. וכלים (קדושין דף מ') אף על פי שאינן שוים ה' סלעים לימכר בשוק, מכל מקום אם מקבלם הכהן [בכך] בחמשה סלעים הבן פדוי. (ש"ע והוא ששואה ה' פלטיס לטוס לוס). וגם במתנה (שם דף י"ו) על מנת להחזיר. ואם עבר האב (שם דף כ"ט) ולא פדאו, חייב הוא לפדות את עצמו, אבל האשה אינה חייבת לפדות את בנה. ומי שהיתה (יש נכור דף מ"ו) הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה חייב, שנאמר פטר רחם בישראל. ובכור לאיש (שם דף מ"ו) ולא בכור לאשה פטור, ובן [וכן] הבא (שם) אחר נפלים ואחר יוצא דופן בין באדם בין בבהמה טמאה בין בטהורה. ובשעת פדיון (עניני פסחים דף קכ"א) מברך אבי

הבן שתים, וכן הפודה את עצמו מברך (א) שתים. (ש"ע הפודה את עצמו מנכך על פליין הנכור ושהחיינו).

רמה (רמו)

רמב"ם הלכות בכורים פ"ה, סמ"ג עשין סימן קמ"א, טור יו"ד סימן שכ"ב.

להפריש חלה, דכתיב (במדבר ט"ו) ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה. חמשה (מנחות ע' וחלה ע"ד) מינין חייבין בחלה, ואם הקמחים נבללו יחד מצטרפים לשיעור עיסה (שם דף ט"ו) שהוא מ"ג בצים וחומש ביצה, פחות מכאן פטורה, ואם נילוושה (חלה ע"ו ר"מ שם פ"ו ספרי ט"ו) מזה מעט ומזה מעט שנינו אין החטים מצטרפין אלא עם הכוסמין, והשעורים מצטרפין עם הכל חוץ מן החטים. ואין שיעור לחלה (חלה ע"ה טור שכ"ט ושכ"ז) רק בזמן שהיו נותנין אותה לכהן, ואז נתנו חכמים שיעור, בעל הבית אחד מכ"ד, ונחתום אחד ממ"ח. והמפריש חלתו (קדושין מ"ו וחלה ע"ה טור יו"ד שכ"ו) קמח אינה חלה, אך אם יאמר לכשתעשה זו עיסה תהא זו חלה הרי זו חלה. ואוכלין (שם) עראי מן העיסה עד שתגלגל בחטים גלגול טובא ותטמטם בשעורים. והעושה (שם טור יו"ד שכ"ה רמב"ם שם פ"ו ופ"ו) עיסתו קביים פי' קב קב לבדו, פטורה מהחלה עד שישוכו, [רבי אליעזר אומר אף הרודה ונותן לסל הסל מצרפן לחלה, וקאמר (פסחים דף מ"ח ע"ב) התם דלא אמר רבי אליעזר אלא בככרות של בעל הבית [שכבבל] הואיל ונושכות זו את זו אבל אחרות לא, והכי פירושו תנא קמא בעי נשיכה בעיסה והוא אמר דאפילו בנשיכה דסל דהיינו נגיעה, ויש אומרים נשיכה

דתנור (א). ולמדו (י"ט) כפירות שם טור יו"ד שכ"ו) נשי מתנות בשעת הפרשה ו ועל השאור ועל הקמ בעריכתו. שנינו פרק (ע' טור יו"ד שכ"ד רמ שאור מעיסה שלא הו לתוך עיסה שהורמה עיסה שנייה שיהיה בו שאור ונתנה בתוךנו ומפריש ממנה שיעור ד ואם אין לו מוציא חל נראה שכשהשאור הו משל * חייב כמו שרגיי שלוקחין השאור של של ישראל, שמוציא מיניה וביה, ואין לד החיוב, ומה שאנו נוה זו היא חומרא יתירה. כמה דף כ"ו טור יו"ד סימן חוצה לארץ לא בעי ואחר כך מפריש, וכ

רמה (רמו) (א) מיהו דהיינו דוקא להביאו לדי לא צירוף כלי ולא נגיעה או מפה מצרף כמו סל ול ז"ל, המחמץ עיסתו משא הפטור על החיוב, או ילוי שבעולם צריך ליקח השא של חיוב אבל אם כבר ע נראה שצריך להפריש שנאכל. עכ"ה. ד) נהגו ה דסופן סופגנין מכל מקו דנטלן לאכלן גבי מנחה דנהמא ופטורין מברכת ו מהן בקדרה שיעור חלה אבל בניי"ש פטורים שו שתחלתן סופגנין בקערה קיי"ל כו' יוחגן דאמר נ

רמד (רמה) (א) ורגילים העולם בבכור אדם לתת הבכור ביד הכהן ואחר כך פודהו, ומיהו אין צריך דאפילו בעיר אחרת שאין הבכור שם יכול לפדותו. מהר"י אלפאס זצ"ל, ע"כ הג"ה.

דתנור (א) ולמדו (ירוש' דמלא דף כ"ט ומנילו ר"ש בפירוט סס טור י"ד שכ"ו) נשים (ס"א כהנות) להיות מתנות בשעת הפרשה שתהא חלה על העיסה ועל השאור ועל הקמח שתוסיף אחרי כן בעריכתו. שנינו פרק שלישי דמסכת חלה (ע' טור י"ד שכ"ד רמב"ם שם פ"ז), הנוטל שאור מעיסה שלא הורמה. חלתה ונותנו (ל) לתוך עיסה שהורמה חלתה, הרי זו מביא עיסה שנייה שיהיה בו שיעור חלה עם אותו שאור ונתנה בתוך ונותנה בצד אותה עיסה ומפריש ממנה שיעור חלה עליה ועל השאור, ואם אין לו מוציא חלה על הכל. ומתוך כך נראה שכשהשאור הוא של פטור והעיסה משל * חיוב כמו שרגילין לעשות אחר הפסח שלוקחין השאור של גוים ונותנין בעיסה של ישראל, שמוציא חלה אחת על הכל מיניה וביה, ואין לחוש משום פטור על החיוב, ומה שאנו נוהגין ללוש עיסה אחרת זו היא חומרא יתירה. ואמרינן (פלה דף ט' ע"ב כמה דף כ"ז טור י"ד סימן שכ"ג רמב"ם סס פ"ו) חלת חוצה לארץ לא בעיא מוקף, אוכל והולך ואחר כך מפריש, וכשהעיסה נילושה יחד

או אין חוששין רק שישאר אחד מן הלחמים, אבל במצות שלשין כל אחת לבדה צריך שישאיר מכל אחת מעט (א). והעושה (מלה ע"ד ר"מ סס פ"ו) עיסה על מנת לחלקה בצק פטורה מן החלה, חוץ מן הנחתום שאין הדבר תלוי בדעתו. וכל שכן העושה עיסה על מנת לעשות סופגנין שפטורה, והא דאמרינן (סס דף ע"ג טור י"ד שכ"ט) תחלתו עיסה וסופו סופגנין חייב זהו שנמלך אחרי כן, (וכן כמז שו"ע וכמז אפילו כשעושה אותה על דעם לנפלה אם דעמו לאפות ממנו מעט ואפילו אפילו אין בלוחו מעט שיעור חלה כולה מחייבם על ידו), וכן בני (ירוש' דף ג"ח ועיין גר"ש דלל ע"ה) אדם שנתנו קמח לגבל פחות מכשיעור ובין הכל שיעור ועירבן יחד הגבל שלא מדעתם פטור, ואם מדעתם עירבן ואין מדעתו לחלקה אחר כך חייב לכולי עלמא, והיכא דדעתו לחלקה נמי חייב כיון דעירבו מדעתם [כריבי יוחנן], וצריך ליטול רשות מהבעלים (קדושין דף מ"א וב"מ כ"ב טור י"ד סימן שכ"ה רמב"ם סס פ"ה) בשעת הפרשה, ואם נתנו רשות בעוד שהוא קמח מועיל הואיל ובידו ללוש [ליקח] עיסה ולעשות שליח ולהפריש ממנה (ד), ונראה דאם בעל

76

רמה (רמו) (א) מיהו איכא מאן דאמר דרבי אליעזר לא בעי כלל נשיכה אבל נגיעה דסל בעי, ופרי' דהיינו דוקא להביאו לידי חיוב אבל לפטור זה את זה אפילו בלא נגיעה מצטרפין כשהן בסל (שר"ע א"צ לא צירוף כלי ולא נגיעה אלא כיון ששתייהן לפניו מפרישין מזו על זו) ובלבד שלא יקפיד על תערובתן. וסדין או מפה מצורף כמו סל ולכך נהגו הנשים לכסות במפה (ב) מצאתי מוגה שיש בספר רבינו טוביה מ[ב]וייאניה ז"ל, המחמץ עיסתו משאור של גוים טוב להפריש אותו שאור קודם שירים חלה דאם לא כן יפריש מן הפטור על החיוב, או ילוש כשיעור חלה ויקיף אצל העיסה ויפריש ממנו חלה, ונראה כי דין זה לכל עיסה שבעולם צריך ליקח השאור קודם שיפריש חלה, וזה הדוש הוא. (שר"ע לכתחלה לא יתן שאור של פטור בעיסה של חיוב אבל אם כבר עבר ועשה חותר לכתחלה ליקח מאותה עיסה וליתן בעיסה אחרת שיהיה בו לשאור.) (ג) ונראה שצריך להפריש מעט מכל שיעור ושיעור, דאין סברא שיועיל צירוף סל למה שאינו בעין עכשיו שנאכל. ע"ה. (ד) נהגו העולם כפירוש רבינו תם מדין תחלתו עיסה, הלכך הגי פרטי"ש ורישול"ש אף ע"ג דסופן סופגנין מכל מקום כיון שתחלתו עיסה חלה, וכן לענין ברכת המוציא דאין לחלק מההיא דנטלן לאכלן גבי מנחה שהיו מטוגנין בשמן דהיינו סופו סופגנין, ומיהו ורמשי"ש ליכא עלייהו *תוריתא דנהמא ופטורין מברכת המוציא אך חייבין בחלה, ומורי רבינו יחיאל היה מסופק לפי שאין רגילות לבשל מהן בקדרה שיעור חלה ודמי קצת לעושה עיסה לחלקה בצק והיה מנהיג להפריש חלה מהם בלא ברכה, אבל בני"ש פטורים שתחלתן סופגנין לישא בקערה וסופן סופגנין, אבל גאפרא"ש חייבות אף על פי שתחלתן סופגנין בקערה מכל מקום סופן עיסה, ואפילו אותן הגפרא"ש הנאפות תוך הברזל על האור קיי"ל כר' יוחנן דאמר מעשה אילפס חייבין היכא דליכא משקה, אע"פ שסכין הברזל בשמן אינו כי אם

יורה דעה שכה שכו חלה

שפתי בהן רא

באר ה

עם ציונים שכו א. לטון ריש פרק ד' מהלכות צבורי ריש פרק ד' (רמב"ם סו"ק ירושלמי: ר"ש: ובה"ק מהל מירושלמי ג. שם צירוף: שם: ד. טור מהירות

ציונים דר עם ציונים נ שכו (6) מרדכי הברש (6) חפצו, נשם ספר קיטון פג: משנה ורעיש סימן י (3) תרומת הדע קפ"ט:

נקודות הב

שכו א. נפ"ו (ובסחי"ה שגג פאר בוח: ה העערות וזכ: ו נראים דבני העטו נכונים ולממשי וכו' דעת המרומה הו וכמו שכתב: ולפי ש כמה מדושים ודינים מחוק דברי על כן אני להלריך קלמ' שלשה העלל ט"ו דמקפיד לנכנסו גונול לרין נשיכה מוקף: לא דק. לעישה טוהור וטמן נמתיטין דעוהור ו

הגהות והער

עין דרך אמונה נפ פ"ג לין ההלכה ס"ב דמשמע דעה הרמב"ם נפשי מין מפני שם נבא בשאר דברים מהני נבאור ההלכה שם (תפנית: ז) לפעט נשמה שם ו "מפמח" ח) צירושלמי ע"פ ו שרילולו הטקס "מלך ט) וכן כבוד נגליון סה: נדה (ג) א ד"ה ונו "נראה נמקום בית ג' לני": ועין ר"ש מהל סוף משנה ד, ועין נ מפדשי התלמוד שם הערה 72: ז) צירושלמי שפתי ל ואלה ספר המרומה

שכו א אם היו של שנים כו' דוקא שאינם שותפים, אבל אם הם שותפים חייב בתלה כדלקמן סימן ש"ל סעיף ב'. ומצד צ"י ד"ה [כפ] שכל שאין (דעמו) [דעתן] לחלקה בלך אף על פי שדעתן לחלקה אחר שנאפה מנטרפים: ב פפורים מן החלה. אפילו נלוטו העיסות צידה, ולא נקט צרישא נגעו ושכו אלא לרבותא דסיפא דצאינן מקפידין אפילו ננגיעה ונשיכה מנטרפין: ג אב"ד אם יש בהן שיעור. אף על פי שחלה פה קיצר והשני פת נאה או שיש בזה כרכוס וצניי אין בו, מפדשי מאחד על חצירו אם הם של אדם אחד אפילו בלא נגיעה ונשיכה אלא שזהל לפניו, דהא ממין אחד הם, וכדלעיל סוף סימן שכ"ה:

שכו (א) וכ"ז זה שאין שיעור בכל אחת. פירוש, או אין מנטרפות אפילו על ידי נגיעה או נשיכה. אבל אם יש שיעור מפדשי מאחד על חצירו כו', פירוש על ידי נגיעה בנשיכה י. ואף על גב דצוקף סימן שכה פסק כיון ששמהן לפניו מפדשי מו על זו ואין לרביה נשיכה ואפילו צירוף סל, שאני הכא דהוי דבר שמקפיד עליו. וכן מובאר בתרומת הדשן סימן (ק"ג) [קפ"ט], ונראה צדורה מן תלמוד ערוך [קוטה ל, א; מהל פ"ג משנה ה] נשמי עיסות אחת טהורה ואחת עמאה, דהוי דבר המקפיד, לרין דוקא מוט בלך לחכרם, ועל כן כתב דהא דמזואר ציו"ד [טור כאן] דלדבר המקפיד אין מנטרף אפילו על ידי נשיכה, היינו אם אין בכל אחד כשיעור חלה אין צדינו להחשיבה עניסה אחת לחייבה בחלה. ורמ"א שכתב כאן מפדשי מאחד על חצירו ולא זכר נשיכה, היינו דסמך על מה שכתוב בתחלת הסימן שמיני נשכו. ומכל מקום גרס מכשול לפני בעל הלבוש [סעיף 6], וצמחילה מכבודו שגג מאד בזה שכתב בזה דברים אמורים שצריך נשיכה כשאין בכל אחד שיעור חלה ורואה לרפס, אבל אם יש בכל

להפדשי מו על זו אין צריך לא צירוף בלי ולא נגיעה אלא כיון ששתיהן לפניו מפדשי מו על זו:

סימן שכו

אחד שלש שתי עיסות ואין בשום אחת מהם כשיעור ונתערבו. וכו' ה' סעיפים:

שתי עיסות שיש בשתייהן שיעור החייב בחלה ואין באחת מהן כשיעור ונגעו זו בזו (א) ונשכו זו את זו א אם היו של (ב) שנים אפילו הם ממין אחד ב פפורים מן החלה (ג) שסתם שנים מקפידים ואם ידוע שאינם מקפידים על עירוב העיסות הרי

אלו מצטרפות: [הגה] (ד) ותלמידים הלומדים לפני רב סתמא אינם מקפידים: (ה) היו שניהם של איש אחד אם היו ממין אחד כפי מה שנתבאר בסימן שב"ד [סעיף ב] מצטרפין וחייבים בחלה ואם משני מינים היו אין מצטרפין שסתם אחד אינו מקפיד ואם היה מקפיד (ו) שלא תגע עיסה זו בזו ולא תתערב אפילו היו מין אחד אין מצטרפות ואם האחת פת קיבור והאחת פת נאה אפילו הן של אדם אחד מסתמא מקפיד ואינו מצטרף: הנה (ז) והוא הדין שמי עיסות שיש בלחת כרכוס וצניית אין בה (א) וכל זה שאין שיעור בכל אחת ג (א) אבל אם יש בהן שיעור (ב) מפדשי מאחת על חצירתה אם הם של אדם אחד:

ביאור הגר"א

רבי חגי בעי קומי רבי יוסי היה טמא באמצע, אמר ליה והיינו גוש, ור"ל וכי זה הוא חיבור שיהא גוש אחד. בעון קומי רבי יוסי היה מפה באמצע, אמר לון והיינו חמשה שקין בגורן, דהני חמשה שקין בגורן אין תורמין ומעשרין מזה על זה, ור"ל בשאינן ננגיעין זה בזה. ונראה שהגירסא הנכונה תורמין ומעשרין, כמו שכתוב בתוספתא [נהיל] וכמו שפרך [ירושלמי] בפשיטות בסוף פרק ג' דמעשר שני, ומביא ראיה שאין השקין מפסיקין. ומשמע מירושלמי הניל שצריך שיהיו סמוכות אף בלא כלי, וליחא, דלא קאמר הירושלמי אלא שלא יהיה הפסק ביניהם במין אחד, וזה שכתוב שחאה תופסת כו', ר"ל בתפיסה אחת וכהיא דפרק ז' דחולין (ק"ו ז'). וכן אף בכלי אחד צריך שלא יהא הפסק ביניהם ביכר אחר, וכמו שכתוב [ירושלמי תרומות] שם הרי שהביא מניין הפסק בקופה וכדיו מלמעלה כרכוב מלמען שם חלה, אבל אם יש שם הלל תורמין ומעשרין מזה על זה, הרי דתימא כשאין שם חלה, אבל אם יש שם הלל תורמין ומעשרין מזה על זה. ובתוספתא פרק ג' דתרומות [הלכה דה] רבי יוסי אומר כל בית הגרנות תפוסה אחת, כיצד נת אחת לשתי בורות שתי גיתות לבור אחד כו', אין כולם תפוסה אחת אין תורמין ומעשרין מזה על זה כו'. היה חלה מלכת כפי ירק ומניח בגינה תורם מאחת על הכל, הביא מין אחד ביניהן תורם מכל אחד ואחד, הביא ממינים הרבה בקופה, כרכוב מלמעלה וכרכוב מלמטה ומין אחד באמצע, לא יתורם מן העליון לתחתון אלא אם כן הקיף. והיה דאורי הבית פירש בספר התרומה [טוף סימן פא] דוקא באורי ממש. וזה אין לו שחר, דכל שכן אם מונח, אלא לאפוקי אם הן מונחין בגומא בקרקע הבית אין מצטרפין עד שיהו מונחין לאויר:

שכו [א] נפשי א ונשכו כו'. כמו שכתוב בסימן שקדם [ירש סעיף א]. ועיין ר"ש שם [מהל] בריש פרק ד' ד"ה אפילו ד"ה וד"ה ובזמן כו': [ב] שסתם כו' ואם כו' ואם כו' ואם כו'. הכל בירושלמי [שם הלכה א] והביא הר"ש שם [יר"ל] ירושלמי, אמר רבי יוחנן סתם כו': [ג] היו שניהם כו', במהניחין שם: [ד] שלא תגע בו ולא תתערב. לא דק, דאפילו אין מקפידות הבאי גוונא, כל שסופן להלקי קודם [אפיה] (א) אינן מצטרפות ואפילו עשו מתחלה ביחד (ועיין לקמן סוף ס"ק ז' ויצא לנו דאף כו') ב כמו שכתוב בסעיף ב' אבל שאר כו' ובסעיף ד' שנים שעשו כו'. וכן כתב הר"ש כאן בריש פרק ד' אפילו הן ממין אחד ואין מועיל לא ושייה ולי

[שם פ"ג סימן ו] ומרדכי שם [ומן הקטן], ובספר התרומה [סימן פא-פג] האריך בזה מאד, ע"ש. ומכל מקום דבוי הרא"ש [ה"ק שם] הן עיקר, ומתייחין דפרק ג' דמעשר שני [משנה יב] מסייעו עד שלא גפן כו', וכן כתב הר"ש [מהל] שם, ע"ש. ומה שכתוב [שם] בסוף פרק ב' ג' ונתן פחות כו' כדי שיטול כו', כבר כתוב בירושלמי שם [הגה] ב' משה דמקפיד על תערובתן, וכמו שאכתוב למטה, ואדרבה משם ראיה. וכן הויה דפרק בתרא דטבול יום [משנה ב] דפרק קמא דבדה [שם] דמקפת כו', גם כן משום זה, ודלא כהוספות הנ"ל, וכן כתבו הר"ש והרא"ש וספר התרומה. והנה אבאר דשלשה דיעים בזה, אם הם בלא כלי בכל אין צריך אפילו נגיעה, ואפילו קירוב ונגיעה כלים אהררי, וזה מן המוקף, כמו מלמעלה, צריכין הקפה והוא קירוב ונגיעה כלים אהררי, וזה מן המוקף, כמו אין מקיפין שתי חביות [בצה לב, ב], וכמו שכתב רש"י בסוף פרק בשם [שם] א ר"ה ונתתן. ואם הם סתומים, אפילו נגיעה לא מהני וכמו שכתוב בפרק ג' דמעשר שני [שם] עד שלא גפן כו', וכן פסקו הרמב"ם [תרומה ג, ה] ו' ושו"ע בסיון שלי"א סעיף כ"ו, וכמו שכתוב בתוספתא פרק ג' דתרומות [הלכה ט] פירות המפורדים כו', ר"ל כיון שהם בלא כלי, שקי תבואה כו' כיון שהם בכלי אם היו בהקיפה אחת, ר"ל נוגעין זה לזה כנוכר לעיל אין מקיפין כו', לפי שהחביות אף על גב שנוגעין להדד אף על פי כן יש למעלה הלל טפח ואסור ביום טוב. וכן חביות שלא כו' [שו"ע שם], וגם כן בהקיפה אלא דסתם כשדורין במרתף הן בהקיפה, משיחתם כו'. והוה שכתוב שם בסעיף כ"ה כפיצו כו' בבית שלא גפן כו' בית שמאי אומרים יפתח כו', דבית שמאי פליג על הכל ואמר דאפילו עד שלא גפן כגפן דמי, ואמר בירושלמי שם אמר רבי חנינא וקטיא על דבית שמאי מה בינה לחמשה שקין בגורן שמה אין תורמין ומעשרין מזה על זה. ובסוף פרק ב' דחלה על מהניחין ונתן פחות מכביצה כו', פרך ואין הבית מצטרף (א), ומשני דבר שהוא מקפיד על תערובתן אין הבית מצטרף (ב) ושאינן מקפיד על תערובתן הבית מצטרף (ג), עיסה טמאה ועיסה טהורה עשו כדבר שהוא מקפיד על תערובתן. ובספר התרומה [סימן פא] הכלי מצטרף (ד), ובחנם הגיה, וכנוכר לעיל. וכן בירושלמי דפרק ג' דפסחים [הלכה ג] וישליכנה לאורי בית, אורי בית מצטרף ואין קרקע בית מצטרף, ומשני (ד) דבר שמקפיד על תערובתן אין הבית מצטרף, דבר שאינו מקפיד על תערובתן הבית מצטרף. ויצא לנו עוד מזה, דבר שמקפיד על תערובתן, כמו שאין מצטרפין לחלה כמו שכתוב בריש סימן שו"ע רר ע"י מרדכי

נשאר מלכות גם כזה לא קי"ל כן יעו"ש ואם איתא כסברת שו"מ הג"ל הרי לק"מ קושיא הרא"ש וש"פ הג"ל דה"צ י"ל דהוי חשש רחוק ומ"מ לענין משומרת אסור בכל דא שפסק ובע"כ דליחא. וגם בגוף סברת למצ"ן כבר נשאל בתשו' שו"מ מהד"ג ח"א סימן ריב מפסחים יט והעלה בעלמו דטעמו משום דהיסק הדעת פוסל בקדשים ותרומה יעו"ש אם כן לא שייך סברא זו כלל הכא. ואני מוסיף לתמוה ע"ד רמז"ן ממשנה

ערוכה (פ"ד דטהרות מ"ב) השרץ צפי חולדה ומהלכת ע"ג ככרות של תרומה ספיקו טהור משום דאין צו דעת לישראל או דאין הטומאה נחה יעו"ן בגמ' (חולין ט) ותו"ע שם ושם משנה ה' על ששה ספיקות שורפין התרומה וכו' ומכ"א ברה"י חולין וברה"ר טהור ועי"ן שבת (טו) ע"ב) בכל הסוגיא שם ומפורש דגם בתרומה ס"ט ברה"ר טהור: א)

(א) (אמר המר"ל נכהמ"ח) ברע"ת סי' תנ"ג סעיף ד' יש קצת הוספות בד"ו ויש להעתיק דבריו שם וז"ל: ועשו"ת דברי חיים ח"ב סי' ל"ט בדין חטים שמורים שיש בהם מצומחים עד שאין ששים לנגדם אם מותר לברור המצומחים, והשיב דאין זה בכלל שימור מה שנשמרו משעת קצירה דכיון דמשעה שבאו לכלל שימור דהיינו היבשות ה"י בהם חשש שנשרו במים לא מיקרי שמורה ע"ש. ועמש"ל על הגליון סי' תס"ז סעיף ו' בשם שו"ת שם אר"י שפסק היפוך דעת הד"ח, וז"ל ברע"ת שם: ועשו"ת שם אר"י בהוספות סי' י"א שחידש דבחדשים שהם היו משומרים משעת קצירה יש להקל יותר דלא שייך חשש נפילת מים, ותולין גם בדבר שאינו מצוי שהיו קצת שבליים נגמרים וצמחו ע"י הטל או מלחות השבליים עצמן. ועי' מש"ז סק"ה וסק"י מתשו' הר"ן וב"י, ואף דלא שכיח, בנ"ד תולין בזה וכמ"ש, ולפי"ז גם המצומחים יש להתיר, ועכ"פ שאר החטים ודאי דבזקת

שמורים הם עכ"ד יעו"ש. ודבריו אינם נראים להמעין. ועי' נשמת אדם (שאלה י"ד, י"ח, י"ט) שהחמיר בזה... ועי' שואל ומשיב מהר"ק ח"ג סי' פ"ו. ועי' שד"ח מערכת חו"מ מס"ר אות ד'. עכ"ד ברע"ת סי' תס"ז הנ"ל. והנה גם מדברי כלבו שהבאתי לעיל מבואר שהצימוחים נעשים במחובר וז"ל הכלבו סי' מ"ח: כתב הרב ועל הדגן שצמח מלחלוותי הארץ אמר הר"י שזהו חמץ. והיינו דאמרינן בפי' כל שעה דאתמין במחובר, שפעמים שהחומרין בא בעוד שהתבואה מחוברת מחמת רוב גשמים שיורדין בעת הקציר, ופעמים שבא בחלוש. ואם ימצא אותו מעורב יברור אותו יפה שיהא ששים מאותו שלא צמח וכו' עכ"ל. ועי' מש"ז כאן סק"ב בסופו בשם סמ"ק, [שכתב ג"כ כן] ונשמט שם קצת תיבות, ועכ"פ מבואר דהמצומחים מתהוים במחובר. עכ"ד ברע"ת כאן.

סימן פ*

76 [בס' מנחת משה] בחאו"ח (סימן יב) האריך הד"ג בדין תנור אם מנרף לחלה והביא מכמה מקומות יעו"ן עוד בתשו' תשנ"ז ח"ב (סימן רנ"א) שפסק גם כן דבחלה של תורה מנרף וצדדבנן אינו מנרף דהוי ספיקא דפלוגתא וע"ע בל"ח בככות (לו ע"ב) מ"ש בזה ומ"ש כח"ר מדברי סה"מ בשם ירושלמי דאזיר בית מנרף ולא קרקע ותמה ע"ז, הנה מאז פירשתי דר"ל דהיכא דיש כותלים ומוגת בתוך אזיר הבית מנרף אבל בגפלו המחיצות ומוגת על הקרקע של הבית אינו מנרף וכדק"ל בטבולא בלא לבזבזין ומה דהוי עניא בש"ס דילן פשיטא לירושלמי.

דוקא כלי מנרף ולא מחובר ולפמ"ש רש"י (בב"ב ז') שהביאו רי"מ דתנור הוא כלי חרס גמור אלא שמתכרו בקרקע וזהו ללא כמו שכח הר"ש והרע"ב ותו"ע רפ"ה דכלים אם כן הרי בש"ס (דנ"ב סו) מבואר דלדידן ל"מ קביעות בקרקע לבטל מחורח כלי רק צדדבנן ולא צדאורייתא ור"א סובר התם דגם בשל תורה מהני קביעות בקרקע יעו"ן בט"ז או"ח (סימן קנט) ואם כן בחלה של תורה אין ראייה כלל מר"א דסובר סל מנרף ולא תנור דר"א לשיטתיה דס"ל דמהני הקביעות גם לשל תורה משא"כ לדידן וגם לפמ"ש הר"ש ורע"ב הג"ל דלא נעשה כלי קיבול עד שמתחבר בקרקע הרי גם בקצו ואח"כ תקנו אף שדעת רמב"ם דמהני גם לשל תורה מ"מ רבים חלקו עליו כמ"ש הנובי" מה"ח וגם בחוספות רי"ד לשבת ט"ז מפורש כדעת נוב"י דל"מ רק לצדדבנן ובה י"ל דהרמב"ם שפסק דתנור אינו מנרף גם צדאורייתא והרשב"א תמה עליו דהא הוי ספיקא ולפמ"ש הרמב"ם לשי' אזיל דס"ל דקצו וחקקו אף בשל תורה מהני.

אבל בגוף הדין עלה בל"ז להעיר דלפמ"ש בקרבן העדה (פ"א דפסחים ה"ב) והביאו גם הד"ג בספרו

(* נחתק סהערוותיו לספר "מנחת משה" שבספר "באר משה" בקונט"ו יחשיב משה" סי' נ"ה (להגיד משה נחום ירושליםקי זיל אבדיק

ע"ת מנחת משה ח
בר"א ל' אלה מרובי הבבן ב"ב

ה"א) כעין זה וז"ל להרמב"ם חומרת דשיל"מ בחמץ
 הוי מה"מ דאסמכיה אקרא דכל מחמלת כדמוכח
 ברמב"ם שם ועיין בר"מ (פ"ו ממעילה הלכה ו) שכתב
 להרמב"ם כל דשיל"מ מה"מ ומעתה לפ"ו משני
 הש"ס שפיר דשאני ליגור דשאבה מדרבנן פירוש דהא
 איך אנו דניס עמה לענין קבלת טומאה דאורייתא אלא
 לענין הכשר מקוה שלא יפסול משום שאובין ואם כן כל
 הדין רק לגבי דרבנן אם כן שוב מהני הביטול על ידי
 חיבורו לקרקע גם לרבנן כיון דאם לא יתבטל לא יהיה
 חזי לחשמישו מדרבנן ולא יהיה עליו שם כלי כלל אבל
 היכא דפסול מה"מ לחשמיש המקוה פשיטא דמהני
 החיבור כיון דאם לא יתבטל יהיה פסול מדאורייתא
 מלקבל לתוכו ולא יהיה עליו דין כלי כלל וא"ש דזוק,
 ומעתה לפ"ו החינת במקוה אבל הכא לענין חלה יש
 לומר דגם הרמב"ם מודה דל"מ החיבור בקרקע לבטל
 ממנו דין כלי בדאורייתא.

ולכך נראה דהרמב"ם מייירי בחמור שאין צו שוליס
 ונעשה לשמש עם הקרקע דבכה"ג לכ"ע מהני
 החיבור לקרקע וכמ"ש הדג"מ (סימן ר"א סמ"ח) ותשו'
 חת"ס חיו"ד (סימן קצ"ח) ומכש"כ גי"ד שאינו ראוי
 לקבל כלל אלא בצירוף הקרקע שחמחו ומלאחי ברש"י
 שבת (קכה ע"א) ד"ה נחמו וכו' שכתב גם כן כדברי
 הר"ש ורע"ב הנ"ל דחמור אין לו שוליס וז"ל דגם בב"ב
 כוחו כן ולפ"ו נראה דחמור של אבנים או לבנים הנהוג
 בזה"ל כ"ע מודו דאינו מנרף לחלה אפילו של חורה וגם
 בחמור חרס יש חילוק בין אם היה מחולה כלי קיבול
 וחצרו לקרקע דכה"ג בחלה של חורה לכ"ע מנרף ובין
 אם היה מחלה בלא שוליס וחצרו כן לקרקע דכה"ג אינו
 מנרף ולפ"ו גם מה שעושים חיצות הננויות כותל
 וסגורים גדלות חליא בחילוקים הנ"ל וכלל גוויי בחלה
 בזה"ל אינו מנרף וזהו דבר חדש ונכון לדינא בכה"ג.

ובעיקר הדבר אם איר כלי מנרף יעו' בחוס' חולין
 (כד ע"ב) ד"ה החורה וכו' שכתבו בפשיטות
 דגבי צירוף דקדשים דוקא בנוגעים בכלי אבל נחלים
 באויר ל"מ ואם כן י"ל דה"ג בחלה דוקא בנוגע בכלי יש
 לדון בדין בית אם מנרף מהחוס' גזיר (ג ע"ב) ד"ה היה
 מפורד דהאכל מנרף לענין טומאת מת ועיין רמב"ם
 פ"ד מטו"מ אבל יש לחלק בין הגושאים כמובן וק"רתי.

ואגב אבאר דין הניחו בחיצה החלוקה באמצע בנקרים
 ומחילות אם מצטרפין לחלה והנה במק"ח
 (סימן מ"ו) כתב בפשיטות דהוי כשני כלים ולא הביא
 שום ראיה ושם חילוק בזה ולענ"ד נראה דדוקא אם
 המחילות שבאמצע שוים למחילות החיצונות אבל אם
 נמוכים מהם הכל מצטרף ביחד וראיה מהש"ס דמנחות
 (כד ע"א) בזה דכלי אחד דומיא דשני כלים קמין וכו'
 ה"ד בנוו עריבחתא של חרנגוליו ואע"ג דמיפסחו

ואולם יש לי לדון בזה דנ"ד גם הרמב"ם מודה
 בהקדס מה שג"ל ליישב דברי רמב"ם הנ"ל
 התמוהים שפסק גבי גזיר דגם בדאורייתא מהני קצטו
 ואח"כ חקקו ותמחו כולם מש"ס דב"ב הנ"ל דפריך
 מהא דדף של נחומים אהא דגזיר ומשני שאני שאיבה
 מדרבנן ונראה דהנה בש"ס דב"ב (פט ע"ב) כדרך
 שאמרו לענין איסורין כך אמרו לענין טומאתן וברש"ם
 דאין מקבלין טומאה כיון דאסור לשקול בהם יעו"ש
 הרי דהאיסור מהני לבטלו מתורת כלי ולכאורה קשה
 לפ"ו מה פריך מהא דדף של נחומין להא דגזיר
 לרבנן אפי' קצטו ולסוף חקקו יופסל הרי בכל כלי
 קיבול צעין שיהיה נעשה לקבלה כדאיתא רפ"ב דכלים
 וכמ"ד והכא בצירוף הנעשה לצורך המקוה דוקא ולא
 לצורך קבלה אחרת אי נימא דפסול ולא בטל לגבי קרקע
 לא יהיה ראוי לקבלה זו שנעשה לצרכו כיון דאסור
 להמשיך בו מים ואם כן יש לומר דשאני דדף של
 נחומין דגם אם יטלו מהקרקע יהיה כלי ולכן ס"ל
 דאין החיבור מצטלו מתורת כלי אבל כאן הרי אם לא
 יתבטל לקרקע שוב לא יהיה ראוי לחשמישו ולא יהיה
 כלי כלל ואם כן שפיר מתבטל להקרקע נויש לדון בזה
 עפ"ד החוס' בעירובין (לא ע"ב) ד"ה ונתן הכסף א"ר
 החס' חסוד חלוש טפי כיון דאי לא קדוש עומד לחלישה
 וציתר ציאר מבואר כן בחוס' ב"מ (נד ע"א) ד"ה
 הקדש ע"ש] ואולם נראה עפ"מ"ש הר"ן פ"ב דפסחים
 בהאי דחמנ"פ הוי דשיל"מ לשיטת רמב"ם והקשה ע"ו
 דהא גם לאחיה"פ אסור מדרבנן ול"ה דשיל"מ כלל וכתב
 דבעלי סברא זו אומרים דכיון דמדאורייתא מותר
 לאחיה"פ כשאסרו ר"ש אחיה"פ מדרבנן משום קנסא ולא
 להקל בה עליו אלא להחמיר וע"ע כה"ג ברש"י חולין
 (יג ע"א) ד"ה או דרבנן ורש"י זכאים (נו ע"א) ד"ה
 והתניא וחוס' ב"ק (עט סו"ע"א) דלא יתכן שיבא קולא
 ע"י חומרת חו"ל דלא תקנו להקל על ד"ח אלא להחמיר
 יעו"ש, ומעתה לפ"ו כיון דפסול שאובין הוא רק
 מדרבנן אם כן אם באנו לדון לענין הצינור שלא יקבל
 טומאה הואיל שאינו ראוי לקבל המים לצורך המקוה
 מחמת איסור שאובין הרי כיון דכל פסול שאובין רק
 דרבנן נימא דלא תקנו חו"ל להקל אלא להחמיר ושפיר
 מקבל טומאה כיון דמה"מ ראוי לקבל המים גם לצורך
 המקוה ולכן פריך הש"ס שפיר דלרבנן אפילו קצטו
 ואח"כ חקקו פסול ואמנם הרי הר"ן שם מסיק עלה
 דהחינת אם כל דין דשיל"מ הוא מדאורייתא אבל כיון
 דכל חומרת דשיל"מ הוא ג"כ רק דרבנן שוב מהני
 תקנת חו"ל לאיסור חמץ שעשה"פ שלא יהיה על ידי זה
 דשיל"מ יעו"ש וכסברתו מבואר צירושלמי (פ"ו דיבמות
 הלכה ג) ודבריהם עוקרין את דבריהם ועמ"ש בחצורי
 לח"מ (סו"ס רח) מכמ"ק כעין זה ולא הבאתי
 ההירושלמי הנ"ל וט"ו דרמב"ם ופי"ד מחרוזות

מגור שחלקו במחילה ורש"י ומוס' שם ועיין (פ"ב דכלים מ"ו) בענין המלכה קערות וכו' ואם יש לה לצדו עודף ור"מ ור"ש שם וימלא ראה לדברינו ועיין עוד בזה בר"ש סופ"א דטהרות גבי ככרות הקדש שבחוק גומותיהם וכו' במ"ש מהא דכלי מנרף וזע"ק:

מחילה הא נגעי ומבואר ברש"י דהיכא דמחילה אמצעית נמוכה ואינה מגעת לשפת העריבה לאו הפסק הוא דנגעי למעלה מהמחילה באויר הכלי וע"ע בר"ש (פ"ג דמע"ש משנה יב יג) במ"ש מהש"ס הג"ל ובמוס' מנחות (קו ע"ב) ד"ה אפשר ועיין וזכ"ס (ג ע"ב) גבי

סימן פא*

המטוגנים פרוסות שלימות, פשוט למנרף המוליא וכמ"ש פה בשו"ע. ובכ"ה כתב בשם רש"ך ח"א סי' קס"ב הקוספגיים שעושין ממלה כחוש מעורבים בזליים מטוגנים בשמן אע"פ שבעודן כחוש נריך לנרף המוליא, מ"מ כשחברו במים וזכ"ס נשחנה ומנרף במ"מ וכ"ש אחר הטיגון עכ"ל, וז"ע עכ"ל מג"א] ולפימ"ל מספר גן המלך דכל שאין המלה בעין שמקיימין מלות מלה יש לה דין פת הבאה בכסנין, ממילא פשוט הוא שרריך לנרף על החרעמולי"ך בורה מ"מ. והאחרונים האריכו בזה ואני חמהי [בדע"ת, או"ח, סי' קס"ח סעיף יו"ד] מדוע לא העירו מהא דמבואר בצרכות ל"ו דבבאין מלחם גדול שנשאר עוד מהלחם זעין גם בפירורין פחות מזוית לא נפיק מחורת לחם א"כ אם מטוגנין מהחיות של מלות ולפעמים נשאר עוד חתיכה מהמלה שלא ניטגן וזכ"ה"ג בעלו כל היתרים. ויש לדון בזה עפ"ד המג"א שם ס"ק ל"ב לענין אפה מעט דל"מ לענין המוליא [כלומר: דהמג"א הביא בשם הב"ח בדבר שכלילתו ענה והי' דעתו לאפותה, אפי' נמלך ובשלה מנרף המוליא ע"ש, והמג"א חמה ע"ז וחילק דברכת המוליא תליא רק באפיה ולא בבישול, ולא עוד אלא אפי' אפה ממש מזה מעט לא מהני לנרף על המבושל המוליא וכו' יעו"ש בארוך ודו"ק ואכמ"ל יותר]. וה"ל לענין נשאר מעט ועדיין ז"ע. אבל לפמ"ש אין חשש כלל וכמשי"ל: א)

לסי' תנ"ו זדיני חלה, יש להעיר מדברי הר"מ ור"ש ורע"ב פ"א דחלה דקוספגין היינו ריקין א"כ אין המלות חייבין בחלה כלל וכעין זה העיר בס' גן המלך סי' ס"ד אמאי לא יהיו להמלות דין פת הבא בכסנין כפי המבואר בא"ח סי' קס"ח דריקין דקין שבוסיין אותן הוי פת הב"כ וחי' דכיון דעושין אותן לשם לחם בפסקא הוי פת גמור וי"ל דמה"ט גם לענין חלה הוי כן וע"ש שהעלה דמה"ט אם מטוגנין המלה בשמן וכדומה שוב יש לה דין פת הב"כ מטעם הג"ל כיון דאינה בעין שמקיימין מלות מלה. ובזה י"ל לענין החרעמוליך שפקפק המג"א שם סקכ"ח [יעו"ש בא"ד וז"ל: אמרינן בגמ' אם פירר הלחם עד שמחזירין כסולת ואח"כ חזר וגבן יחד וחזר ואפאן נריך לנרף המוליא אפי' ליכא חוריחא דהמא דהא מיקרי פירורין שיש בהן כוית לר"י וכזוית לא בעי מואר לחם ומשמע שם אפי' מטוגנים בשמן בחלה וכו', וא"כ אותם שעושין פרימולי"ך מלחם מפורר וכו' נריך לנרף המוליא כיון שמחלמו הי' לחם, לא נפיק מחורת פת עד שאין בכל א' כוית, ואע"ג דלפימ"ש הב"י להרמב"ם אם עברה זורת הפת לגמרי בבישול אפי' יש בהן כוית אינו מנרף המוליא, מ"מ הא לא קיי"ל הכי כמ"ש בשו"ע. ומ"מ אם עירב בהן קמה וטגן בשומן או לשו בהן ז"ע (ועסי"ג) אם נלך אחר הרוב. ומיהו אותן

ריקין דייל דפטורה בחלה וכו' כמ"ש בתשו' באן. וסיים בזה"ל: וצ"ע אם יש לסמוך על הג"ל בחלת חו"ל בזה"ל אם נפלה החלה שלקחו מהמצות לתוך התבשיל וכדומה ע"ב.

(* נעתק מהסכתו לספר אור לפארו על הלי פסח (להגיד רפאל סגל צימטבוים ז"ל).
(א) בדע"ת סי' תנ"ו סי' ד"ה והנה הביא ג"כ מהא דבצה שבהא

סימן פב*

שם חלה והפמ"ג פקפק [דנעינן שהא החלה ראוי' לאכילת אדם ע"ש]. וז"ע שלא הביא ממתימין פ"ד דחלה ור"מ ור"ש שם משנה ו' [דחנן החם נוטל אדם כדי חלה מעיסה שלא הורמה חלה לעשותה בטירה להיות מפריש עלי' והולך חלת דמאי עד שחסרה וכו'.

בסי' תנ"ח צפמ"ג בא"א סוס"י תנ"ח הביא בשם מהרי"ל זדין נחרכה החלה בחגור דמותר לקרוא

(* נעתק מהסכתו לספר אור לפארו על הלי פסח (להגיד רפאל סגל צימטבוים ז"ל).

בעזה"י

ספר

שאלות ותשובות

שבט הלוי

חלק עשירי

תשובות ובירורים
בארבעה חלקי שולחן ערוך

אשר חנני ה' - ברוב חסדו ית'

שמואל הלוי ואזנר

רב אב"ד דעיה"ק

זכרון מאיר

בני ברק

וריש מתיבתא דישיבת חכמי לובלין

שנת תשס"ב לפ"ק

זהו רוצח פ"ו הי"ב פוסק כמ"ד בטלה כהונה וכי הכ"מ דדוקא לענין עבודה אבל לענין שאר דברים אינו כהן.
ראע"ג דבירושלמי תרומות פ"ח פליגי אמוראי אם דין זה דוקא בקדשי המקדש או גם בקדשי הגבול, ואם נימא גם בקדשי הגבול יתכן דגם בפדיון הבן אמרינן כן, אמנם כבר כ' לנכון בתשובת עונג יו"ט סי' קנ"ו, דסוגיית הש"ס דפסחים ע"ב ע"ב מוכח כמ"ד דוקא עבודה דהיינו קדשי המקדש מדהוצרך הש"ס לחדש דטעם אכילת תרומה משום דנקרא עבודה, אבל בעלמא לא שייך גויה"כ זה, וזר גמור הוא, ובאמת אין לנו כריכים לזה רק לדעת הרמב"ם דס"ל שגם אחרי שנודע שהוא חלל עבודתו כשרה דיעבד, אבל כבר יודע דהראשונים פליגי עליו בזה בקידושין ס"ו ע"ב ולא מכשירים עבודתו רק אם בשעת עבודה עדין לא נודע, ומכ"ש להרמב"ן דהי"ר"ל דדוקא בספק חלל הכשיר ר"ט, אלא דבירושלמי לא משמע כדבריו יע"ש.

סו"ד דלהלכה אין לך אלא חידושו דוקא לענין עבודה היינו עבודת המקדש אבל לענין שאר דברים זר גמור הוא, והרי אפילו לענין תרומה כ' הרמב"ם דוקא אם לא נודע כבר שהוא חלל, וכבר עמדו בזה גדולי המפרשים, אבל לענין שאר דברים כפדיון הבן וכיו"ב כן לענ"ד פשוט דזר גמור הוא ולריך לפדות עוד פעם, והדעת נוטה גם בצרכה [וע"ע מש"כ בפ"ח יו"ד סי' ש"ה סוס"ק ה'].

והרני ידידכם דושי"ת בלונ"ה, מצפה לרחמי ה'.

אחי"ו ראיתי מש"כ הגאון מהרש"ג יו"ד סי' ז', ובתשובת מהר"ם שייך יו"ד סי' ש"ה, ועיין ג"כ בשו"ת דובב מושרים ח"א סי' מ"ו בדבריני, ומהיות טוב, לפדות עו"פ מן הדין, אבל בלי ברכה.

סימן קצב

ב"ה, עש"ק מורה תשנ"ז לפ"ק.

לכבוד הני תרי צנתרי דדחבא ש"ב הרב המפוראד ומופלג טובא רבי יצחק שמעון הלוי ואזנר ואתו עמו הרב המפוראד ומופלג טובא ר' אברהם שפיצער לאיי"ש.

אחדשה"ט ושי"ת באהבה,

בני ה"ג ר' א"א נ"י מסר לי מכתבכם, ואשר שאלתם: **א.** בענין צירוף חלה ע"י סל, דיש להסתפק אם צריך לנרפס דוקא ע"י דבר שיש עליו חורת כלי לענין טומאה או לא, והביאו מס' חלת לחם דה"ט דתנור אין מנרף מפני שהוא מחובר לקרקע, וכן הביא כיו"ב בס' משמרת שלום יו"ד סי' שכ"ד בשם ספר אחרון, שהקפיד שלא ליתן המנות לצירוף בכלי המחזיק מ' סאה, ועי"ז באתם לידי ספק בכלי הנעשה מנייר, וכלי הנעשה מניילון אם מנרף או לא.

ובעניותי דכל הדברים לימניהו לדינא, דכל היסוד דבעינן צירוף סל דוקא כלי תלוש לא מחובר הביא הגאון מהרש"ם בתשובת מהרש"ם ח"ח סי' פ' מס' שו"ת מנחת משה סי' י"ב, וראייתו מירושלמי פסחים פ"ג ה"ב דתלוש מנרף מחובר אינו מנרף, ובמחכ"ס אינו ראייה כלל, חדא, דהתם איירי לענין צירוף טומאה ב' חזי שיעורים או צירוף חמץ לשיעור, והוא פי' הקרבן העדה, ולא מיירי כלל מצירוף חלה, והתם עיקר הכוונה דרק בכלי שייכים ב' זיתים להדדי לא בקרקע ודבר מחובר לקרקע, ועוד, דהפני משה מפרש לה בענין אחר לגמרי אשר אין זכר לנו לחילוק זה, הכלל היות כי הדברים לא נשנו לענין חלה אין להביא משם כלום.

ועוד דלדעתם יוצא קולא גדולה, דבתמורים שלנו שאינם מחובר וגם ה"פ פחות ממ' סאה כן מצטרפים לחלה, וסתמא אמרו חז"ל פסחים מ"ח ע"ב ובירושלמי חלה פ"ב ה"ב דאין תנור מצטרף, וכן ברמב"ם פ"ו מצבורים סוף הל' ט"ו.

אבל הדבר פשוט דטעם דסל מנרף לא תנור, כמש"כ הרדב"ו זהו צבורים שם דכיון שהסמיכו דבר זה על באכלכם מלחם הארץ לא נקרא לחם עד שיוציאו מהתנור ויהי ראוי לאכילה, ועוד י"ל דהצירוף בתנור צריך כלל צירוף עשוי לאפות ואינו צריך צירוף עד שיתרף לשם צירוף לבד, יהי אף שישי' הטעם של הלכה זו כפשוטו תנור אינו מנרף, סל מנרף.

ותנור אינו מנרף בין תנור מחובר בין תנור תלוש בין מקבל טומאה או לא, וסל מנרף בין מקבל טומאה או לא, ופשיטא לי דאם נותנים לתוך שק של נייר לשם צירוף דנקרא צירוף, וכן ניילון, ולפי דברי הרדב"ו אם כבר הוציא הלחם מן התנור שאפה בו ונתנו בתנור אחר לשם צירוף בלבד דהוא כבר בגדר לחם דמועיל הצירוף, נוגס בעלם הדין דתנור אינו מנרף הוא מחלוקת הקדמונים אם צולאי אינו מנרף או הוא ספיקא לדינא, עיין ברשב"א צפסקי חלה ובתשובת משב"ץ ח"צ ועוד] ואין פנאי להאריך עכ"פ כ"ז ברור לדינא.

ב. ואשר שאלתם, בנוגע להגעה סי' תנ"א ס"ו בקערות גדולות שלא יכול להכניס תוך כ"ר יתן עליהם אבן מלובן ויערה רותמים, ושאלתכם אם צריך להניח האבן על הכלי ממש או די להחזיק האבן מעל השלחן, הנה פשוט לצריך להניח האבן על השולחן או הקערה ממש, דזיל צתר טעמא לצריך שהמים יתהפכו מעירוי לכח כלי ראשון ממש ואתם כבר הרגשתם בזה.

רמז שקשה לכם מרמ"א ציו"ד סי' קל"ה סט"ו דמספיק בכלי יין דיתן על המשפך, פשוט כמש"כ דשאני התם דתשמישו בלונן, כמבואר חילוק זה בש"ס פסחים ל' ע"ב וכתמה מקומות.

הרני מברך אתכם בסיעתא דשמיא והרבה עליות בקודש. הדושי"ת, ומצפה לרחמי ה'.

ד.ב. ומועיל ג"כ אם מכנים הכל לסל או לכלי(ה) של ד' דפנות(ט) שיש בו בית קיבול(י), או בשקית נילון וכדו'(יא) והם יהיו מונחים(יב) בתוכו(יג), ומזב שיגעו זו בזו(יד). L

הערות וצינונים

שלא להפריש מזה על דבר שנתחייב בלא הפסק של נילון וכדו'. נציין בזה שכתבנו דנייר וניילון הוה הפסק כיון שמדובר כאן שאין בכל עיסה שיעור חיוב חלה, אבל כשיש לו שתי עיסות בכל אחת יש שיעור חלה, ורוצה להפריש מאחת על השניה לכו"ע יש להקל דהניילון והנייר לא הוה הפסק.

(ט) עיין בדעת קדושים סי' שכ"ה דלכתחלה בעינן שיהיה כלי עם ד' דפנות אבל צד אחד פרוץ לא מהני, וברור שאם דופן אחד הוה כדלת מועיל לצרף ולכתחלה טוב לסגרו.

(י) וזה נקרא צירוף סל, ועיין בפרמ"ג סי' תנ"ז ס"ק ב' דאם היה רגע אחד בצירוף סל מהני לחייבו ואפ"ל נפרדו אח"כ שוב אינם נפטרים מחיוב חלה, ועיין במאירי פסחים דף מ"ח דצירוף מהני בכל כלי שיש לה בית קיבול ולא משני גודל הקיבול שלה ואפ"ל כשהגדר המקיף את הכלי הוא נמוך מאוד, כגון שולחן שיש לה לבזבז קטן ג"כ מהני לצרף מה שעל השולחן, אבל בלא לבזבז עיין ברמב"ם ביכורים פרק ו' הלכה י"ז שכתב דהוה ספק, ולכן בחלה של דבריהם אינו חייב להפריש עד שיצרף אותם בכלי שיש לו תוך.

בזמנינו שהרבה פוסקים נקטו שחיוב חלה הוא רק מדרבנן כמבואר במחבר סי' שכ"ב סעי' ב' ולכן יש להקל וכן הוא בש"ך סי' שכ"ה ס"ק ב', ומ"מ ברשב"א הלכות חלה מסתפק בזה ומצדד שבאר"י יש

שנדבקים שם יפה וכשמוציאין אותם מהתנור יתראו כאילו שניהם אחד אם לא יפרידו אותם, ועיין בשו"ת תשב"ץ חלק ב' סי' רצ"א שמביא שיש מי שאומר שככרות שהדביקו זו לזו אחר אפיה אע"פ שלא נתנם בסל מצטרפין לחיוב חלה, ומסיים שדברי תימה הן, ונציין שבכה"ח סי' תנ"ז ס"ק ל"ח מביא פוסקים להחמיר גם בנגיעה שמתחייבים להפריש חלה ולכן כתב שאם אירע שנגעו שתי עיסות שבכל אחת אין בהם שיעור אין לאכול עד שיצרף בכלי כדי שיתחייבו לכו"ע בהפרשת חלה ויפריש ורק אז יאכל, אבל אם לא יצרף אלא יפריש בלא זה (בלא ברכה) יש לחוש שאם חתיכה אחת יצטרף לחתיכה אחרת שאין בה שיעור ויחד יהיה בה שיעור לא יוכלו להפריש חלה בברכה דכיון שמחתיכה אחת כבר הפרישו מספק ולכן יצרפם כדי שיתחייבו בודאות בהפרשת חלה.

(ח) מחבר סי' שכ"ה סעי' א', ויזהר שלא יהיו עטופים בגיר או שקיות נילון כי להרבה פוסקים הוה הפסק כיון שאינם נוגעים זה בזה, ואינו מצטרף לשיעור חלה אפ"ל הם מונחים בקופסא אחת, ולכן יזהר לפתוח את השקיות ואם יוכל טוב שכל העיסות יגעו זו בזו, כמבואר בנקה"כ יור"ד סי' שכ"ו, והנה מבואר בשמ"ש פרק מ"ב בשם הגרש"ז אויערבך דנקט בזה לחומרא דהיינו אם נצטרפו בקופסא אחת אפ"ל היו עטופים בניילון יש להחמיר שמהני ונתחייבו בחלה אולם הואיל ויש פוסקים הסוברים דאינם מצטרפים יש להחמיר

של חלה באמצע ינו הוא פטורה, לתה אינו נקרא ג"ו שכתב דאם הורמה חלתה מבואר שם בש"ך והיה חייב בחלה, אות ע"א דיש טרף אפ"ל כשיש יש להחמיר כיון שם שום דבר

שיעור חלה בכל נשיכה, דוקא חבר סי' שכ"ה בלי, ועיין בטו"ז דבקות העיסות יתלשו אחת קצת ואינן ידון הרב אור"ח יח קצה האחת לה אחת משתי חק החיתוך הן יץ את העיסות לת לחם סי' ד' את העיסות הר שאינו בעל מוחה הרי זו קו לבד נשאר שנשיכה שייך לכן אם מפריש או ששכח חייב לעשות שיכניס הכל מפה, ומצאתי ה"ז דנשיכה המים זה בזה אירע לפעמים

ספ"ג נוצר הלכה

הרצ"ה ל' אהרן וינ' א"י"א

להפריש בלא ברכה, וכן מובא בערה"ש שהקולא הוא רק בחלת חו"ל אבל באר"י יש להחמיר דצירוף שולחן בלא לבזבו ג"כ מהני לחייב להפריש חלה בלא ברכה, שוב מצאתי במאירי פסחים דף מח: שכתב דאם אין עליה לבזבזין הדבר בספק ומתוך כך מפריש בלא ברכה ואינו מחלק בין אר"י לחו"ל.

נציין שדין צירוף הוא בין בסל בין בשאר כלים, בשו"ת שבה"ל חלק י' סי' קצ"ב כתב דשק של נייר או של ניילון ג"כ מהני לצרף אם הכניסם לשם כך ואע"ג דאינו מקבל טומאה והוא כלי חד פעמי, עוד יש לציין שיראה שלא יהיה הכלי מחזיק מ' סאה דיש פוסקים דבזה לא מהני לצרף דאין זה נקרא כלי, פת"ז, צירוף ע"י הבית מועיל רק כשיש שיעור חלה ורוצה להפריש מעיסה אחת על השניה, ואע"ג דיש מקילים בזה מ"מ יש להקפיד בזה אבל אין מועיל לצרף שתי עיסות שאין בכל אחת שיעור חיוב חלה כמבואר בסעי' י"ט שהבית אינו מצרף כשאין שיעור בכל עיסה, נציין שבחקת הפסח מביא שיטת המחמירין שלא יהיה הכלי גבוה מעשרה טפחים דנקרא רשות ולא כלי, ומצאתי בנט"ג פסח חלק ב' פרק ל"ד שכתב שהמצאות שאין מקפידים על זה.

7 א שו"ת שבה"ל חלק י' סי' קצ"ב פשיטא לי דאם נותנים לתוך שק של נייר לשם צירוף דנקרא צירוף, וכן שקית ניילון דמצרף אע"ג שעומד להזרק מ"מ נקרא כלי ועיין ס"ק י'.

יב שו"ע הרב שם, וכתב דצירוף ע"י כלי מהני ולא משני עומק הכלי, ומבואר במש"ב ס"ק ז' דטוב שיגעו זו בזו, כמבואר בב"ח יור"ד סי' שכ"ה ושם מבואר גם דהכל ממש יהיה תוך הכלי, וכן מסיק בכה"ח ס"ק כ"א דירא שמים יקפיד שיגעו זו בזו,

ולכל הפחות יקרבים זו לזו ולא שיהיו בשני קצות הסל, והאמת שבטו"ז ס"ק ב' נראה להקל דאין צריך נגיעה כלל, ובדיעבד יש לסמוך על הטו"ז, ומיקל גם שאם קצת מהעיסה יוצא למעלה מדופני הכלי ג"כ מהני לצרפם, ונסכם בזה כמה שיטות דהנה ברמ"א סי' שכ"ה סעי' א' כתב דהכל יהיה תוך הכלי ושלא יבלוט ככר שלם מהכלי או עיסה שלימה, וכן נקט בש"ך ס"ק ד' ועיין גם שיטת הב"ח דאפי' אם רק מקצת העיסה בולט שוב אינו מצטרף כלל ואפי' כשחלק התחתון הוא תוך הכלי דהכל צריך להיות תוך הכלי ממש, אלא אם יכסה במפה, דצירוף הבית לא מהני אלא כשיש שיעור חלה בכל עיסה מהני כמבואר לעיל סי' י' סעי' ט"ז, ובדיעבד משמע בביאור הלכה סי' תנ"ז סעי' א' דאם לא כיסם ולקח מהעליונות חלה על כל הסל מהני ואע"ג דהפרמ"ג מסתפק בזה מ"מ נראה דאין להחמיר בדיעבד אחרי דבלא"ה דעת הסמ"ג להקל דאין צריך כיסוי דאזיר כלי מצרפן כיון שהכלי יש לה תוך מצרף אף מה שיוצא ממנה. (ויש לעיין לשיטתו אם הצירוף מועיל גם כשיוצא לצדדים, או רק מה שלמעלה מדופני הכלי) אולם ככר שלם היוצא מחוץ לקופסא או שאר כלי ודאי דצריך לכסותם מלמעלה, ואם לא כיסה והפריש מתוך הכלי על הכל יחזור ויפריש על מה שבלט מהכלי, ואפי' אין בה שיעור דלחומרא אזלינן דהיינו שמהני הצירוף עם מה שבכלי לחייבו, וגם מחמירין שמה שבתוך הכלי לא מהני עליו וכן לא מהני להפריש ממה שבחוץ על מה שבפנים הכלי, והאמת הוא שהמעין בביה"ל הנ"ל יראה דאפי' באופן שהפריש מככר שלם מלמעלה ג"כ מהני ההפרשה, ובפרט מתוך הכלי על מה בחוץ ודאי שמהני ממנו"פ אם חל הצירוף חל ההפרשה ואם לא חל הצירוף הרי אין צריך להפריש על זה.

ג. אם אין לו

יא אם כל העיני עיין ביאור ו הסמ"ג להקל דז יש לה תוך אף למטה דמיא בתשב"ץ חלק ס"ק א' דמסת ברכה, ונראה לכסות הכל במ' ולא יכסה רק מקילים בזה ד ועיין היטב ס"ק

יד כמבואר לו ג' שיש לה ממש, ואפי' כו כשאין בכל להחמיר בזה נ בצירוף סל שני שיגעו זו בזו, ועוד הרבה פו תנ"ז ס"ק ז' ש צריך לקרבים שער הציון ס"ו לכתחלה ובוד שמ"מ אם לו לחייבם בחלה. ס"ק ב' וכן מכ

טז ועיין בכז מלמעלה בכלי, ואם א שיכסה הכל מ סי' שכ"ה סעי לחייבו, ואפי' להפריש בלא

7. אם אין לו כלי שיש לה בית קיבול (טז), יכסה הכל במפה (טז) או בסדין,

הערות וצינונים

השולחן וכדו' ומ"מ לפעמים יצא שכרו בהפסדו דאם אח"כ ייעשה צירוף בכלי קיבול לא יוכל להפריש בברכה אבל מחומרא יצטרך להפריש עוד פעם דאולי הצירוף שנעשה על השולחן אינה נחשבת נמצא שעדיין לא הפריש וצריך עכשיו להפריש, ומצאתי בלקה"ע פרק ו' סעי' ט' שמביא מחלוקת הפוסקים דיש מקילים שאינו צריך כלל להפריש שנית, ואם כל הפת והלחמים הם תוך הכלי לכו"ע אינו צריך לכסות הכלי.

(טז) המחבר ביור"ד סי' שכ"ה סעי' א' כתב שאם מכסה הפת במפה חשוב כמו כלי לצרפן, ועיין בש"ך ס"ק ה' שכתב דיכסה עם המפה גם מעליהם ונקרא צירוף הגון, דהיינו שמכניסים למפה ומכסה הכל, ואם יש לו רק מפה קטנה יכסה מלמטה במפה אחת ומלמעלה במפה אחרת, וכן נראה בביאור הלכה סי' תנ"ז דכתב שי"א שסגי בזה שמכסה רק מלמעלה, שוב מצאתי בערוה"ש יור"ד סי' שכ"ה שכתב כשם שמהני צירוף של כמו כן אם מכסה כל הפת במפה הוה כצירוף כלי אף שמונחים על הארץ או על השלחן דהמפה מצרפן ככלי, וה"ה אם מכסה בכלי רק מלמעלה ג"כ מהני לשיטה זו ומביא שם גם שיטת הפרמ"ג שמצריך מפה גם מלמטה, ונראה שאם נזכר בשבת שהפריש חלה באופן שכיסה העיסות במגבת וכדו' רק מלמעלה יש לסמוך להקל שחלה ההפרשה, דנקטינן הפרשת חלה בזמנינו רק דרבנן.

והאמת הוא שאפ"ל באופן שמלמעלה נשאר מגולה גם טוב דהעיקר שמגביה

(יג) אם כל העיסה הוה מחוץ לדופני הכלי, עיין בביאור הלכה. סי' תנ"ז, שמביא דעת הסמ"ג להקל דאזיר כלי מצרפן כיון שהכלי יש לה תוך אף מה שיוצא למעלה כמונח למטה דמיא והכל מתחייב, וכן מובא בתשב"ץ חלק ב' סי' רצ"א, ועיין בפרמ"ג ס"ק א' דמסתפק בזה ולכן יפריש בלא ברכה, ונראה מדבריו שלכתחלה יראה לכסות הכל במפה דהיינו שיכניס הכל בסל ולא יכסה רק מלמעלה, אולם יש הרבה מקילים בזה דסגי שמכסה רק מלמעלה, ועיין היטב ס"ק ט"ו.

(יד) כמבואר לעיל בשם הר"ש מעשר פרק ג' שיש להחמיר בעיסה דבעינן נגיעה ממש, ואפ"ל כשיש בה שיעור חלה וכ"ש כשאין בכל עיסה שיעור ודאי שיש להחמיר בזה שיעור העיסות זו בזו, וה"ה בצירוף של שנעשה לככרות לחם ג"כ יראה שיעור זו בזו, וכן מובא בנקה"כ סי' שכ"ו ועוד הרבה פוסקים וכן מסיק במש"ב סי' תנ"ז ס"ק ז' שאפ"ל הכניס הכל לסל גדול צריך לקרבם שיעור זה בזה, ומ"מ עיין שער הציון ס"ק ט' שכתב דכל זה הוא רק לכתחלה ובדאי נכון לנהוג כן, ומשמע שמ"מ אם לא נגעו זו בזו ג"כ מועיל לחייבם בחלה, כשיטת הפרמ"ג סי' תנ"ז ס"ק ב' וכן מסיק במגן האלף.

(טז) ועיין בכה"ח ס"ק כ"ה דיכסה הכל מלמעלה ומלמטה והוה כמונחים בכלי, ואם אין לו אפשרות מהני בזה שיכסה הכל מלמעלה, וכן מבואר בערוה"ש סי' שכ"ה סעי' ה' דכיסוי מלמעלה מהני לחייבו, ואפ"ל בלא כיסוי כלל יש להחמיר להפריש בלא ברכה, את היו מונחים על

שיהיו בשני ק ב' נראה דיעבד יש שאם קצת הכלי ג"כ ה שיטות כתב דהכל ככר שלם קט בש"ך פ"א אם רק צ"ט כ"ל כלי דהכל אלא אם מהני אלא יימבואר ד משמע דאם לא כל הסל בזה מ"מ י דבלא"ה זוי דאזיר יך מצרף שישטון אם ה שלמעלה גא מחוץ לכסותם ש מתוך ה שבלט דלחומרא עם מה ש בתוך להפריש והאמת ה דאפ"ל עלה ג"כ על מה הצירוף הרי אין

וה"ה דמועיל לכסות בנילון וכדו' (י"ט), דהיינו שפורס מפה ומניח עליה כל העיסות או הפת שיש לו ומכסה הכל באותו מפה (י"ט). L

ד. וכן מועיל לצרף העיסות אם יניחם על שולחן עם לבזבו (מסגרת), או על מגש וכדו' (י"ט).

ה. הניח על שולחן או על השיש בלא לבזבו, או על מגש חלק, או שהיה כל עיסה בקופסא נפרדת וקירב רק הקופסאות אע"ג שהיו פתוחים, באר"י יפריש חלה (כ), בלא ברכה (כ"א), ובחו"ל יכול להקל שלא להפריש כלל.

הערות וציונים

צדדי המפה למעלה מהעיסה, בביאו"ה ס"ל תנ"ז סע"א כתב לפרש כיסוי ע"י מפה דמניחם במפה וישים מפה זו ג"כ מלמעלה, ואף שבאמצע קצת מגולות מצטרפות הכל כיון שמלמעלה ומלמטה וקצת מהצדדין מכוסין ומביא בשם הפרמ"ג דאם מונח בכלי ומלמעלה מכוסה במפה לא מהני, אולם בביאו"ה מצדד לומר דגם זה נקרא כיסוי ומהני דהעיקר הוא שמכוסה לא משני אם באותו כיסוי או בשני סוגי כיסויים ולמעשה כתב דאם העיסה או המצות מונחות בכלי שיש לו תוך אלא שקצת בולטין למעלה ודאי שיש להקל ע"י סתם כיסוי מלמעלה כיון שכן הוא גם דעת הסמ"ג, ועיין גם במחצה"ש ס"ל תנ"ז ס"ק ג' שנראה כן מדבריו, ושם נראה דכיסוי מלמעלה לבד מועיל לחייב בחלה, וה"ה אם כפה כלי על העיסה או המצות מהני דצירוף סל האמור בכל מקום לאו דוקא אלא כל כיסוי מהני, ועיין באמ"י ס"ק ס"ט דנקט דאפ"י אם צד אחד מגולה ג"כ מהני, ובכה"ח ס"ק כ"ה משמע דבאין ברירה סגי שמכסה רק מלמעלה ובצדדין ואף שלמטה לא כיסה כלל, כגון שיש לו הרבה עיסות או מצות וקשה לו להרים הכל ולהכניס תוך המפה, משאירם על השולחן או השיש ומכסה מלמעלה ומהצדדים, אבל לכתחלה

טוב שיעטפם לגמרי מכל הצדדים ומלמעלה ולמטה.

ד (י"ז) החידוש בזה שמועיל לכסות בדבר העשוי לשימוש חד פעמי, כמבואר לעיל בס"ק י', ובס"ל י"א ס"ק ד' L

ד (י"ח) ונטכם בזה בקצרה, לכתחלה יכסה הכל במפה אחת ולא ישאר כלל מגולה לא מאמצע ולא מלמעלה ולא מלמטה ובאין ברירה סגי בכיסה רק מלמעלה. L

י"ט) ולא משני גובה הלבזבו דאפ"י קטן מאוד עד שיש בו רק חלל מועט ג"כ מועיל לחייב בחלה וכל זה הוא מדין צירוף כלי, כמבואר במאירי פסחים דף מ"ח; ועיין סע"א ג' פרטי הדינים בצירוף בכלי, ואם העיסה בולטת מהלבזבו יכסה במפה, ואפ"י לא כיסה ג"כ מועיל לחייב בחלה, ועיין ס"ק ט"ז כל השיטות בזה.

כ) ואם הניח על השולחן בלא בית קיבול עיין ברמב"ם ביכורים פרק ו' הלכה י"ז, דנשאר בספק אם נתחייב בחלה ולכן נקטו הפוסקים דיפריש בלא ברכה, וכן מסיק בביאו"ה דאם מניח הכל על טבלא שאין לה לבזבו כגון שולחן ספק הוא אם מצטרף לשיעור חלה, וכן מבואר במחבר ס"ל שכ"ה סע"א א', ונראה בכס"מ שם דדין

מצינו מאו
במקפ"א
מהכל יחד ו

ואם בדו

זה הוא רק בו
בזמנינו שהכי
מה"ת, אבל ז
חלת חו"ל, י
שכ"ה סע"א
מלהפריש דו
ואפ"י באר"י,
שחלה בזמן
לקולא ומשנ
נראה דעת
אור"ח ס"ל ת
אפ"י באר"י,
קע"ז דישי לו

שוב מצא
דנקט דרק
דבאר"י כיון
ומצאתי כן
דאפ"י בחלח
ואם כיסה ו
ט"ז דישי מו
כיסה מלמי
חיים ס"ל ש'
שולחן בלא
כדי שיגיע
לספיקות ד

כ"א) ומצאו
שהחכ